

A Presentation of the Phototype Edition of the *Festal Menaion* Printed by Božidar Vuković of Podgorica (1538) and an Opening of an Exhibition *Montenegro and Bulgaria (1878–1918)* and a Montenegrin Corner at the SS Cyril and Methodius National Library

Abstract: On 7 July the SS Cyril and Methodius National Library and the Montenegrin Historical and Cultural Society Matica Crnogorska presented the unique phototype edition of the *Festal Menaion* printed by Božidar Vuković of Podgorica (1538). An exhibition titled *Montenegro and Bulgaria (1878–1918)* and a Montenegrin Corner were officially opened on the same day.

Фототипно издание на „Празничен миней“ на Божидар Вукович Подгоричанин (1538 г.), изложба „Черна гора и България“ (1878 – 1918) и кът на Черна гора в Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“

На 7 юли Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ и Черногорското дружество за история и култура „Матица Черногорска“ представиха уникалното фототипно издание на „Празничен миней“ на Божидар Вукович Подгоричанин (1538 г.). Откри се и изложбата „Черна гора и България“ (1878 – 1918), както и кът на Черна гора.

„Фототипното издание на „Празничния миней“ е съвместен проект на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, черногорското дружество за история и култура „Матица Черногорска“, Центъра за славяно-византийски изследвания „Проф. Иван Дуйчев“ към СУ „Св. Климент Охридски“ и включва дигитализация, комплектуване и отпечатване на изданието“ – каза доц. д-р Красимира Александрова, директор на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ при откриването на събитието.

„В архива на НБКМ се съхраняват пет оригинални екземпляра на „Празничния миней“ в колекцията „Славянски кирилски печатни книги“. За това фототипно издание Библиотеката дигитализира най-пълния оригинален екземпляр, като липсващите

листовете са допълвани от останалите четири екземпляра. Дигитализираното копие е предоставено на дружеството за история и култура „Матица Черногорска“. Неразделна част от фототипното издание е приложение с текстове на д-р Мария Полимирова от СУ „Св. Климент Охридски“ и на черногорския проф. д-р Божидар Шекуларац. Те са публикувани на черногорски, български и английски език“, обясни доц. Александрова.

Г-жа Йелена Филипович – временно управляваща посолството на Черна гора в България, акцентира на вековната връзка между Черна гора и България, която се основава на общия корен на двата езика, както и сходния генезис на писмеността и литературната традиция на двата народа. „Това води до установяване на силни дипломатически връзки, изградени на взаимно уважение и сътрудничество“, каза тя.

За реализирането на фототипното издание на „Празничния миней“, както и за изложбата, голяма заслуга има г-жа Меглена Пругчиева, посланик на България в Черна гора, която изпрати свое видео обръщение. Тя подчерта значението на културно-историческите връзки между България и Черна Гора през вековете и тяхната роля за продължаване на активно приятелско сътрудничество във всички сфери на отношенията между двете страни.

Председателят на Дружеството за история и култура „Матица Черногорска“ Драган Радулович разказа за добрите контакти, които Дружеството е установило с водещите културни институции в София и Скопие, чиито архиви и фондове съхраняват над петдесет инкунабули и палеотипи от черногорски ренесансови печатници. В резултат на контактите с Научния архив на Българската академия на науките преди 2 години е издаден „Псалтир с последование“, а сега и „Празничния миней“, отлично съхраняван в Националната библиотека.

За съдържанието и същността на „Празничния миней“ от 1538 г. говори д-р Мария Полимирова от Центъра за славяно-византийски изследвания „Проф. Иван Дуйчев“ към СУ „Св. Климент Охридски“, която участва в създаването на фототипното издание на „Празничния миней“ и нейна статия е включена в изданието.

Според д-р Полимирова „Празничният миней“ е изключително ценно печатно издание на кирилица, съдържащо богослужебни текстове за големите църковни празници и за южнославянските светци, най-богато илюстрираната славянска богослужебна книга от началото на XVI.

Гостите разгледаха изложбата „Черна гора и България“ (1878 – 1918), съвместно дело на държавните архиви на България и Черна гора, която съдържа фотографии, писма, карти и други документи, илюстриращи исторически, културни, социално-икономически и политически връзки между двете страни в периода 1878 – 1918 г.

Събитието продължи с откриване на кът на Черна гора от доц. д-р Красимира Александрова и г-н Драган Радулович – председател на „Матица Черногорска“. Д-р Бояна Минчева и проф. Елисавета Мусакова представиха пред гостите екземпляр от „Октоих първогласник“, отпечатан в Цетине през 1494 г. и съхраняван в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, както и ръкописно четириевангелие от 1538 г., изписано от известния черногорски книжовник дяк Йоан, вероятно в манастира „Св. Троица“ в Плевля. Г-н Драган Радулович представи подарените от „Матица Черногорска“ 30 заглавия на книги, свързани с историята и културата на Черна гора, между които са „Съвременна черногорска антология“, „Изследвания върху старата черногорска литература“, „Нашите братя на юг“ и други.

На събитието присъства секретарят по образование, духовност и култура на Президента на Републиката господин Пламен Славов; Йелена Филипович, временно управляваща посолството на Черна гора в България; Желко Йович, посланик на Република Сърбия в България; проф. д.ист.н. Лизбет Любенова, директор на Научния архив на

Българската академия на науките; проф. д.ф.н. Вася Велинова, директор на Центъра за славяно-византийски изследвания „Проф. Иван Дуйчев“; доц. Михаил Груев, председател на Държавна агенция Архиви; колеги от БАН и Държавния архив, гости и посетители на Библиотеката.